इत्यर्थः । सं° उज्यानि उद्गतज्यानि ज्याधिरूढानि धनूंषि येषां ते उ°नः · ऋत्विजः कर्म कुर्वन्ति । कलापिनः ॥१८॥ सं° कलापशब्देन शरपूर्णा चर्ममयी भस्त्रा उच्यते । काणखोरकूटबण्डा ह्रुतमिश्रा नव-नव दक्षिणा ददाति लिङ्गानाम् ॥१९॥ काणाः प्रसिद्धाः · खोरा लङ्गाः · कूटबण्डाः छिन्नपुच्छभग्नशृङ्गाः · ह्रुतमिश्राः ज्वरगृहीतमिश्रा इत्यर्थः · नव काणान्नयति नव खोरान्नयत्येवमादिश्रवणात्[1] । सं° काणा एकाक्षिविहीनाः खोराः पादेन खञ्जाः कूटा भग्नशृङ्गाः बण्डाश्छिन्नपुच्छाः ह्रुतमिश्रा ज्वरगृहीतमिश्रा एवंविधा भवन्ति · काणादिचिह्नयुक्तानां गवां नवसंख्या-नवसंख्या दक्षिणा ददातीत्यर्थः · नव काणा नव खोरा एवं नव-नव । पुरुषाणां वा दानाधिकारात् ॥२०॥ पु°णां वा नवसंख्यासम्बन्धः प्रतिपुरुषं नव-नव ददातीत्यर्थः । सं° प्र°षं प्रत्यृत्विजं नव-नव काणादिका नयति ददाति · कुतः दा°रात् दानस्य प्रस्तुतत्वात् दानं च पुरुषेभ्य एव । प्राकृतस्य वा नयनं भेदेन ॥२१॥ प्रा°स्य वा दक्षिणाजातस्य एतानि लिङ्गानि भवन्ति तेषां च नयनं भेदेन · एवं प्रकृतिरनुगृहीता भवति नव-नव नयतीति च यथाश्रुतम् । सं° वाशब्दः पूर्वपक्षनिरासार्थः · न प्रतिपुरुषं नव-नव किंतु प्रा°स्यैव गवां शतस्यैतानि काणादीनि भवन्ति · तस्य च दक्षिणादानानयनं भेदेन भवति नवभिर्नयनं भवतीत्यर्थः । दक्षिणाकाले कण्टकैरेना विरुजेयुः ॥२२॥ समाख्ययोद्गातारः । सं° कण्टकैर्बिल्वादिवृक्षोद्भवैरेनाः काणादिकाः विरुजेयुः[2] वित्रुड्येयुः[3] । उपतप्तास्वनुपतप्तानामाज्यम् ॥२३॥ सं° उ°सु ज्वरितासु गोषु मध्ये या अनुपतप्ताः रोगरहिताः तासामाज्यम् । साद्यःक्रधर्मा[4] हिरण्यस्रग्वत् ॥२४॥ साद्यष्क्रशब्देनात्र श्येनोऽभिधीयते · तस्य धर्मा लोहितोष्णीषादयः हि°ग्वत् यद्यस्योपमुक्तं[5] तत्तस्य भवति (१४. ५. ३६) । सं° सा°र्मा लोहितवस्त्रादयः यथा वाजपेये हिरण्यस्रजो यथोपमुक्तं दीयन्ते एवमत्रापि येन-येन यद्यद्वस्त्रादि परिहितम् तत्तस्मै देयम् ।

एकत्रिके दक्षिणा षष्टिशतं षट् ॥२५॥ एकत्रिकः षष्ठः साद्यष्क्रः तत्र षट्षष्टि-

---

१) see Lâṭy. ८. ५. १६. २) रेजेयुः Ss. ३) See Westergaard sub त्रुट्. ४) Thus १. ३. R. M. K. द्यष्क्र Ss. ५) युक्तं K.